

5. Залучати підтримку влади: Важлива підтримка від місцевої влади і громадськості для створення сприятливого середовища для розвитку туристичного бізнесу.

За правильної реалізації таких стратегій туристичні кластери можуть значно покращити конкурентоспроможність підприємств туристичного сектору та сприяти економічному розвитку регіону в цілому.

Формування туристичних кластерів є ефективним інструментом підвищення конкурентоспроможності туристичних підприємств. Кластерний підхід дозволяє оптимізувати маркетинг, підвищити якість послуг, зменшити витрати, стимулювати інновації. Для успішного функціонування кластерів потрібна підтримка з боку влади, розвиток інфраструктури, формування спільної стратегії розвитку. Кластери сприяють збалансованому регіональному розвитку туризму та диверсифікації туристичних пропозицій. Подальші дослідження можуть бути присвячені розробці моделей формування туристичних кластерів з урахуванням регіональних особливостей.

Список використаних джерел:

1. Ye, S., Xiang, Y., & Yuan, J. (2022). Towards building a tourism cluster competitiveness evaluation index system: The case of Guizhou, China. *Tourism Management Perspectives*, 43, 100958. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2022.100958>
2. Sigala, M., & Kyriakou, A. (2022). Tourism innovation ecosystems and networking in sustainability via smartness: The case of hospitality. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*. <https://doi.org/10.1108/JHTT-04-2022-0079>
3. Kylvšnen, M., & Rusko, R. (2022). Tourism coepetition-the case of national parks. *Current Issues in Tourism*, 1-21. <https://doi.org/10.1080/13683500.2022.2129397>
4. Sigala, M. (2022). Tourism policy and planning for the future: building competitiveness and sustainability. *Current Issues in Tourism*, 1-7. <https://doi.org/10.1080/13683500.2022.2142733>
5. Sainaghi, R., Phillips, P., Corti, V., & d'Angella, F. (2022). Bouncing forward with resilience: Strategic agility and dynamic capabilities in tourism firms. *Tourism Management Perspectives*, 43, 100997. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2022.100997>
6. Olha Garafonova, Hanna Zhosan, Viktoriia Marhasova, Nataliia Tkalenko, Kateryna Trukhachova MATRIX METHOD OF COMPETITIVE ANALYSIS OF THE RESULTS OF ECONOMIC ACTIVITY OF HOSPITALITY ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF STRATEGIZATION AND DIGITAL TRANSFORMATION. "MANAGEMENT THEORY AND STUDIES FOR RURAL BUSINESS AND INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT Volume43 Issue2 Page237-248" 2021 <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2355>

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Згадова Н. С., канд. екон. наук, доцент, Клентак М. В., бакалвар, Одеський національний технологічний університет

Фінансово-економічна безпека підприємства – це стан, який сприяє забезпеченню захищеності його інтересів від негативних чинників внутрішнього і зовнішнього середовища та створення необхідних умов для безперервної успішної діяльності.

Вона є однією із важливих характеристик забезпечення захисту діяльності підприємства від впливу негативних факторів оточення і відображає рівень ефективності та стабільності функціонування суб'єкта господарювання в поточній та довгостроковий період.

Метою забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства є досягнення найвищої ефективності та стабільності його функціонування і створення передумов для подальшого розвитку шляхом своєчасного виявлення та запобігання зовнішніх і внутрішніх небезпек та загроз.

Головними функціями управління фінансово-економічною безпекою підприємства як управлінської є: організація, аналіз, планування, мотивація та контроль.

Організація: необхідність формування організаційної схеми управління фінансово-економічною безпекою, визначення прав, організація постійного моніторингу рівня безпеки і тд.

Аналіз: виявлення загроз його інтересів, оцінку загроз та їх можливих наслідків для підприємства, розрахунок та оцінка основних показників рівня безпеки господарювання.

На основі аналізу здійснюється стратегічне, поточне, оперативне планування фінансово-економічної безпеки підприємства.

Мотивація: прийняття ефективних управлінських рішень щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства та їх належної реалізації пов'язана із побудовою системи стимулювання та штрафних санкцій для управління підприємства, а також окремих виконавців прийнятих рішень за досягнення чи недосягнення відповідних цілей управління, нормативних показників, виконання чи не виконання планових завдань.

Контроль: здійснюється за реалізацією прийнятих управлінських рішень, передбачає здійснення попереднього та підсумкового контролю за ходом реалізації, і включає виявлення розмірів відхилень по кожному з них та встановлення їх причин.

Ринкова трансформація економіки - це процес переходу від централізованої планової економіки до ринкової економіки. Це означає, що рішення про виробництво, розподіл ресурсів і ціну товарів і послуг більшою мірою здійснюються на ринкових принципах попиту і пропозиції, а не за директивами центрального органу управління.

Ринкова трансформація економіки включає такі елементи:

1. Приватизація - перехід власності з державного сектору до приватного. Це може включати продаж акцій державних підприємств, передачу власності через аукціони або інші методи.

2. Дерегуляція - зменшення обсягу регулювання державою і зниження бюрократичних перешкод для бізнесу. Це може включати скасування ліцензування, спрощення процедур реєстрації підприємств, зниження податкового тягаря тощо.

3. Лібералізація зовнішньої торгівлі - зниження митних бар'єрів і інших обмежень для зовнішньої торгівлі. Це дозволяє підприємствам вільно ввозити і

вивозити товари і послуги, залучати іноземні інвестиції і брати участь у міжнародній конкуренції.

4. Фінансова реформа - розширення фінансового сектору, створення конкуренції між банками і фінансовими установами, розвиток ринку цінних паперів і інвестиційних фондів. Це створює умови для залучення капіталу для розвитку підприємництва і фінансової підтримки нових проектів.

Ринкова трансформація економіки може бути складним процесом, який вимагає політичної волі, ефективного управління, а також соціального захисту для тих, хто може постраждати внаслідок змін. Проте, вона може принести багато переваг, таких як зростання економіки, підвищення ефективності виробництва і покращення життя населення.

Фінансово-економічна безпека ринкової трансформації економіки відноситься до заходів, які приймаються для забезпечення стійкості та сталого розвитку економічної системи під час перехідного періоду від планової економіки до ринкової.

Основні складові фінансово-економічної безпеки ринкової трансформації економіки включають:

1. Фінансову стабільність: це забезпечення стійкості фінансової системи та уникнення фінансових криз. Для цього потрібно розробляти та впроваджувати ефективні механізми регулювання та нагляду за фінансовими установами, контролювати ризики та забезпечувати належний рівень капіталізації банків.

2. Економічну стабільність: це забезпечення сталого розвитку економіки та уникнення рецесій. Для цього необхідно реалізовувати ефективну монетарну політику, контролювати інфляцію, сприяти розвитку підприємництва та інвестиційної активності.

3. Соціальну стабільність: це забезпечення соціальної справедливості та зменшення соціальних розбіжностей. Для цього потрібно здійснювати соціальну політику, спрямовану на підтримку найбільш вразливих груп населення, розвивати соціальну інфраструктуру та забезпечувати доступ до освіти та медичних послуг.

4. Забезпечення правової безпеки: це створення сприятливого правового середовища для бізнесу та інвестицій. Для цього потрібно реформувати законодавство, спростити процедури реєстрації бізнесу, забезпечити додержання прав власності та контрактних зобов'язань.

Всі ці складові взаємопов'язані і вимагають комплексного підходу до забезпечення фінансово-економічної безпеки ринкової трансформації економіки.

Список використаних джерел

1. Згадова Н.С., Атамась Г.П., Губко В.І. Аналітична оцінка фінансових результатів діяльності підприємств Одеської області. «Бізнес-навігатор». 2020. Випуск 4 (60). С 47-52.
2. Кондратьєв О.В. Фактори забезпечення фінансової стійкості підприємства. Фінанси України. № 9. 1997. С. 73-76.

3. Лагодієнко В. В., Лагодієнко Н. В. Моделювання оцінки інноваційної спроможності промислових підприємств. Збірник наукових праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики». – Web of Science. №1 (28), 2019. С. 280-289.

4. Морозюк Н. С., Голубков Е. В., Губко В. І. Сутність та оцінка фінансового стану діяльності підприємств. Вісник Сумського національного аграрного університету. 2015. Вип. 5(64). С. 105-108.

УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Івченко В. Л., аспірант, Купріянова В. С., канд. екон. наук, доцент, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського “Харківський авіаційний інститут”

Військова агресія Російської Федерації призвела до прямих економічних втрат, окупації українських територій, втрати контролю над великими об'єктами промисловості, руйнації інфраструктури, збільшення бюджетних видатків на оборону та соціальну підтримку біженців.

Актуальність дослідження. Сьогодні ключовою умовою сталого економічного розвитку України є забезпечення безпеки національного господарства в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення [1].

Інформаційно-аналітичне забезпечення стає ключовим фактором для ефективного вирішення цих завдань. Реформи, спрямовані на поліпшення управлінських процесів, впровадження сучасних інформаційно-аналітичних технологій та аналіз великих обсягів даних, грають важливу роль у підвищенні ефективності державних установ. Збір, обробка та аналіз даних щодо економічної ситуації, виробництва, торгівлі та інших аспектів господарської діяльності надають можливість приймати обґрунтовані рішення та визначати стратегії розвитку [2].

Ефективне управління національним господарством вимагає усвідомлення ситуації та здатність отримувати зворотний зв'язок. Методи великих даних стають невід'ємною частиною цього процесу, дозволяючи державним органам в реальному часі або з мінімальною затримкою відслідковувати стан підпорядкованої території.

Ця практика базується на зборі значущої інформації якнайшвидше. Накопичена база даних стає основою для прийняття обґрунтованих рішень, спрямованих на досягнення регуляторних цілей. Використовуючи цей підхід, органи управління можуть ефективно аналізувати ситуацію у сфері своєї компетенції та приймати належні регулюючі рішення.

На жаль, більшість існуючих підходів до інформаційно-аналітичного забезпечення управління національним господарством базується на формалізованому підході до обробки стандартизованої інформації. Проведений системний аналіз підкреслює цю тенденцію, що вказує на важливість систематизації та стандартизації даних у контексті управлінських процесів [2].